

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰ ਆਈ ਏ)। ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

16. ਬੇਬੋਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਏ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵੈਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਇਸ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ।

17. ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਲਾਹ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 500.

ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. -ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਰੈ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ. -ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਵਾਲੀਆ ਸੀ.ਜੇ., ਐਸ.ਸੀ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਮ. ਪੰਡੀ, ਜੇ.ਜੇ.

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ, -ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਐਸ.ਐਮ.ਟੀ. ਓਮ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1980 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 159 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

23 ਨਵੰਬਰ 1982

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ (1939 ਦਾ IV) (1969 ਦੇ ਐਕਟ 56 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ)
— ਧਾਰਾ 110, 110-ਏ ਤੋਂ 110-ਐਫ— ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ (1855 ਦਾ XIII)
— ਧਾਰਾ 1 -ਏ ਅਤੇ 2—ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕੇਸ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਅਸਲ ਰਸੀਦ - ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਸਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤ - ਘਾਤਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਐਕਟ- ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਆਖਰਕਾਰ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਕ ਦਾ

ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਖਮੀ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਅਪੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਉਸੇ ਸੱਟ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਲਾਭ ਗ੍ਰਾਹੀ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੱਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ, ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਾ 12)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਵਰਗੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤਸਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ, ਸੱਟ, ਕਿਫਾਇਤੀ, ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਦੁਰਅੰਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਫਲ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਜਾਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮਿਤਕ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਅਣਜਾਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਮੌਤ ਨੂੰ ਅਸਮਰੱਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਿਤਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਤਸਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਚਸ਼ਮੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ / ਇੱਥੇ ਜੋ ਕੁਝ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਇਕੱਲੇ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਲਤਵੀ ਕਮਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿੱਖਾ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਫੈਮਿਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮਿਤਕ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਟੌਰਫੇਸਰ ਨੂੰ ਜਾਵੇ ਨਾ ਕਿ ਮਿਤਕ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ। ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਹਨਤ, ਕਿਫਾਇਤੀ, ਦੁਰਅੰਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਫਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਰਜਾਨਾ। (ਪਾਰਾ 23 ਅਤੇ 24)।

ਡਾ: ਰਾਮ ਸਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਰਾਏ, ਏਆਈਆਰ 1961
ਪੰਜਾਬ 400

ਜੋਗਿੰਦਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1967, ACJ 150.

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

ਯੂਨੀਕ ਮੋਟਰ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ,
1968 ACJ 318. ਓਵਰਲੂਲਡ।

ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1974 ਏ.ਸੀ.ਜੇ. 150. ਪਰਵਾਤਮਾ 'ਅਤੇ
ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਈਅਦ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1977 ਏ.ਸੀ.ਜੇ.
72.

ਉਤੀਸਾ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸਿਬਾਨੰਦ ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1979 ACJ 45. ਤੋਂ
ਅਸਹਿਮਤ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਜੰਜੀਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ, ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਬਰਾਬਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇੜਾ ਜਿਹਾ ਗੁਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਕੀ ਹਨ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹਨੇਰੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜੇ ਤਕ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ, ਰੋਟੀ-ਜੇਤੂ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਤਬਾਹੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਭਰਨਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ-ਮੁੜਨਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੋਲਿਟਿਅਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਹੋਰ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਫੈਮਿਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਰਗੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। (ਪਾਰਾ 17 ਅਤੇ 25)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਤਕ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਓਸੇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੈ, ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਕਲਸ ਐਕਟ, 1939 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 110, 110-A ਤੋਂ 110-F ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ 'ਸੋਧ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਫੋਰਮ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਘਾਤਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚੌੜਾ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ / ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹਨ

ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 1-ਏ ਅਤੇ 2 ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਯਾਤ। ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ 'ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ

ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 1-ਏ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਅਰਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ 'ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਥੀ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ 'ਤੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀਆਂ ਠੋਸ ਤੋਪਾਂ 'ਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕੰਮ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਏ ਅਤੇ 110-ਬੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਤੋਪ 'ਤੇ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ, ਤਾਂ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। (ਪਾਰਾ 13 ਅਤੇ 14)।

(1 ਜਨਵਰੀ, 1982 ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਸੀ. ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਮ. ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ ਨੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 23 ਨਵੰਬਰ 1982 ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ।)

28 ਨਵੰਬਰ, 1979 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਸਿਰਿਆਂ ਹੇਠ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ : -

(1) ਪਰਿਵਾਰਕ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਯੋਗਦਾਨ।

1. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਓਮ ਸ਼ਰਮਾ	50>< 12x 1 0	ਰੁ. 9,600 -00
ਉੱਤਰਾ ਸ਼ਰਮਾ	100x12x11	ਰੁ. 13,200-00
ਲਲਿਤਾ ਸ਼ਰਮਾ	100x12x15	ਰੁ. 15,600-00
4. ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ	100X '2X 14	ਰੁ. 16,800
C ਨੰਦਨੀ ਸ਼ਰਮਾ	100X 12X 13	ਰੁ. 15,600-
6. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਾਜਵੰਤੀ	ਟੋਕਨ ਨੁਕਸਾਨ	ਰੁ. 1,000.0
		ਰੁ. 71,800.00

ਜੀਵਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਸ਼ਟ, ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧ 2,200.00

ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ: ਰੁਪਏ 74,000.00

ਸਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਟਰੱਕ ਦਾ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਨੰਬਰ 3 ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ। 50,000.00 ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਨੰ. 3 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁਪਏ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ 24,000.00 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ com

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਓਮ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ਡ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਦਾ ਕਰਾਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੰਬਰ 30-ਸੀ.ਆਈ.ਆਈ .

1 ਤੋਂ 6 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅੰਤਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 6,00,000 ਜਾਂ ਜੇ ਵੀ ਰਕਮ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਐੱਸ.ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ।

ਡੀਐਸ ਬਾਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 1 ਤੋਂ 6 ਲਈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 8 ਲਈ ਐਲ.ਐਮ ਸੂਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

1. ਬੀ ਭੰਡਾਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ, 7 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐੱਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇ

2. ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਗੁਣਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪੈਨਸ਼ਨ, ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।, ਪੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਹੈ।

3. ਬਹੁਤ ਹੀ ਬ੍ਰੈਜ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਫੰਡ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਕੂਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੁਝ - ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰ ਹਨ ਕਿ ਬੀਮਾ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਕਿਫਾਇਤੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਚਰਿੱਤਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਟੋਰਟ-ਫੈਸਰ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਹਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਿਫਾਇਤੀ, ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ ਵਾਪਸੀ ਹਨ ਜੋ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਸਰੋਤ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਸਖਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਉਸਦੀ ਜ਼ੇਬ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਤਰਲ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਕਾਮਨ ਵੈਲਥ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਵਿਵਾਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ

ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਸ਼ਾਇਦ *ਪੇਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ (1)* ਵਿੱਚ *narrowly* ਵੀਡਿਆ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਸ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਦੋ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇੱਥੇ ਚੋਣ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਘੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲਈ ਹੈ। ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਥੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ *ਪੇਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

5. ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਮਾਮੂਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਿੱਕੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ (*ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਓਮ ਸ਼ਰਮਾ*) (2) ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਪੁੰਡੀ, ਜੇ. ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੀ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅੱਖਰ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 'ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ' ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। . 1979 ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2151, 279 ਅਤੇ 300 ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸੁਣਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

- (1) (1969)1 ਏ.ਯੂ. ER 555.
- (2) 1980 ਦਾ FAO 159.

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

5. ਇਸ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ਾਇਦ ਕੀ ਹੈ (ਸੈਲਜ਼ ਫਾਰਨਪੁਆਇੰਟਡ। ਨਹੀਂ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1939 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਐੱਸ. 110-ਬੀ. “ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਵਾਰਡ। —ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਾਹਨ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਆਸ਼ਰਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਸਵਾਲ ਤੰਗ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਲਾਭ ਅਤੇ ਕੂਹਣੀ ਕਮਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਹਾਈਵੇਅ ਦੁਰਘਟਨਾ.

5-ਏ. ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਟੋਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ (3) ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ: -

(3) ਢੁਕਵਾਂ ਗੁਣਕ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ 2 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੁਧਾਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੈਲੇਟ ਦੇ ਕੇਸ (1969 ਏ.ਸੀ.ਸੀ. CJ 312) (HL) (supra) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ

(3) ਏਆਈਆਰ 1979 ਪੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਹੈਰੀ. 50. / ; ;

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਖਿਆ , ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀਖਿਆ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਣਉਚਿਤ ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਛੇਤੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ, ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ। ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਪਾਹਜਤਾ ਜਾਂ ਬਿਪਤਾ, ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਕੈਥ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਉਦਾਹਰਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਟੌਰਟ-ਫੈਸਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲਫ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਬਨ੍ਹੋ ਹੋਏ ਹਾਂ , ਫਿਰ ਵੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਐਲ. ਐੱਮ. ਸੂਰੀ ਦੁਆਰਾ) ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਚੁਣੌਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲੈਣ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ - ਕੀ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਵਰਗੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਮਾਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਬੀਮਾ ਧਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਾਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

6. ਫਿਰ ਇਸ ਪੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪੈਸਾ ਟੌਰਟ-ਫੈਸਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਣਾ <ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ. ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਮੇਕਰ ਬਨਾਮ ਬੋਲਟਨ (4) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਐਲਨਬਰੋ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਰਨ , ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਸੱਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

ਐਕਟ, 1846, ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਕੈਪਬੈਲ ਦੇ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸਖਤ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਮਾਨਸਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

7. ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਉਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ (1855 ਦਾ ਐਕਟ 13) ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ: -

"ਜਦੋਂਕਿ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ 'ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ' ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਕਸਰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੋਈ ਸੱਟ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਆਨ ਫੈਟਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਕਟ 13 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਮਰੁਤਬਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ *ਪੈਰੀ-ਮੈਟਰੀਆ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ* ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਿਮੀ]AR ਹੈ।

8. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਾਬਕਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਖਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੀਮਾ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਜੋ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਮਿਲੇ

(4) (1808)1 ਕੈਪ 493; 10 ਆਰਆਰ 734

ਦਾਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਤਰਕ *ਰੇਡਪਾਥ ਬਨਾਮ ਬਾਲਫਾਸਟ ਅਤੇ ਕਾਉਟੀ ਡਾਊਨ ਰੇਲਵੇ* (5) ਵਿੱਚ ਸਰ ਜੇਮਸ ਐਂਡਰਿਊਜ਼ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਰੇਲ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਕਟ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ: -

"ਇਹ ਉਸ ਫੰਡ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ

ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਾਲੀ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਖਰੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਾਂਗਾ ਜੇਕਰ. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਤਬਾਹੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਚੈਰਿਟੀ ਦੇ ਝਰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸੁੱਕ ਜਾਣਗੇ।"

9. ਅਟੱਟ 'ਪ੍ਰੀਸੈਡੈਂਟ' ਦੀ ਲਾਈਨਜੂ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸੱਚ ਸੀ ਉਹ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਸੱਚਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀਮੀਆ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸੀ। ਬ੍ਰੈਡਬਰਨ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰੇਟ ਵੈਸਟਰਨ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਧਾਰ ਵਿੱਚ। ਕੰਪਨੀ (6), ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਬੀਮੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕਮੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਿਗੋਟ, ਬੀ., ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

" . . ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਆਦਮੀ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੀਕਰਨ 'ਬਰਸਾਤੀ ਦਿਨ ਲਈ ਲੇਟਣਾ' ਹੈ। ... ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਤੱਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੂੰ ਰਕਮ ਮਿਲਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ

(5) (1947) ਐਨ.ਆਈ. 167.

(6) (1874) ਐਲਆਰ 10 ਐਕਸਚ 1.

ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ -
।"

ਬ੍ਰੈਡਬਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਰੋਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੇਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ (7) ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਨੇ ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ:

ਬੀਮਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮਾਂ 'ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। 'ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਟੈਰਟਫੇਸਰ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਰਿਮੋਟ ਹੈ, ਨਕਲੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਸਲ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ ਕਿਉਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੀ; ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਖਰਚ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਵਿਆਜ 'ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਬ੍ਰੈਡਬਰਨ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰੇਟ ਵੈਸਟਰਨ ਰਾਈ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੇਸ ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਹਿ"

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਕੈਪਬੈਲ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਦੁਵਿਧਾ ਵਾਲੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1959 ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਧਾਰਾ 2(1) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1846, ਜਾਂ ਕੈਰੇਜ ਬਾਏ ਏਅਰ ਐਕਟ, 1932 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਲਾਭ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(7) 1969 ਏਸੀਜੇ 363

ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੇਸਤਾਨਾ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ। . ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1948 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਧਾਰਾਂ (ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ) ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਕੈਪਬੈਲ ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣਾ,

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੌਰਟ-ਫੇਸਰ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡਜ਼ ਕੈਪਬੈਲਜ਼ ਐਕਟ 'ਤੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਿੱਜੀ, ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ (ਦੂਜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ) ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

11. ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਫਾਇਤੀ, ਅਗਾਊਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੀਮਾ ਲਾਭ, ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਆ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਐਲ.ਐਮ. ਸੂਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਫੈਟਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੋਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਰੁਖ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਇੱਥੇ ਓਨਾ ਹੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਵੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਅਗਾ ਫੇਰੀ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ 'ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਫੈਟਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਫੈਟਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੋਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ, ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਘਾਤਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ **t0 su PP** ਜਾਂ ਇਹ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਖਮੀ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਅਪੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸੇ ਸੱਟ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸਰਿਤ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਲਾਭ ਗੁਆ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੱਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ 'ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ,' ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਘਾਤਕ

ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹੁਣ ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ* ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 110, 110-A ਤੋਂ 110-F ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੈ। . ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 110, 110-ਏ ਤੋਂ 110-ਐਫ ਨੂੰ 1969 ਦੇ ਐਕਟ 56 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਏ (1) (ਬੀ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ' ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਐਫ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ - ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵਾਂ ਫੋਰਮ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਘਾਤਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਵੱਡੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚੰੜਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿਰਫ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਦੇ ਫਰਕ ਹਨ

ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ TA NS A ਅਤੇ 2 ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-B ਜਿਸਦੀ ਵੱਡੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਸਵੀਪ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇਣੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 110 - ਐਕਟ ਦਾ ਬੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 1-ਏ ਉਪਰੋਕਤ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਟਿੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂ ਸਿਰ-ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਨ ਸਾਊਂਡ ਕੈਨਨਜ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 110-ਏ ਅਤੇ 110-ਬੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ, ਤਾਂ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

15. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦਾ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਭਿਅੰਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਟੈਂਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਓਟਿਓਜ਼ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਇੱਥੇ ਬਿੰਦੂ *res Integra* ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮੈਂ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਉਹ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ *ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ V.*

ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ (8): -

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈਏ (ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ) ਕਿ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1895 (1855 ਦਾ ਐਕਟ 13) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪੀੜਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਹਨਾਂ ਡੇਟਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਸਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ *ਦਮਯੰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬੁਨਾਮ ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (9)*, 'ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

“... ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟਸ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1-ਏ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

। ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ”

(8) 1971 ਏਸੀਜੇ 206

(9) 1972 ਏਸੀਜੇ 334

ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਰੇਸ਼ ਕਾਂਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇ. (10) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:-

“ ਟੀਪੀਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਸਿਰਫ' ਬਣੇ। ਫੈਟਜਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਚੇ ਹੋਏ ਆਸ਼ਰਿਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਲਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

17. ਇਹ> ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਭਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ com ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਇਕੁਇਟੀ, ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਅਸਲੀਅਤਾਂ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦਾ।

17-ਏ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਲਫਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸੌਖ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਰਕਮ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਗੁਣਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਜ਼ਹੁਸ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(10) 1978 ਏ.ਸੀ.ਜੇ. 80.

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਓਮ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਹੋਰ

(ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ.ਜੇ.)

18. ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਅਤੇ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੂਰਵ ਬੀਮਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

19. ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹੁਣ ਜੋ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਬਚੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੀਮਾ ਲਾਭ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਵਰਗੇ ਸਮਾਨ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਇਨ੍ਹੇ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅੰਤਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋ ਸਵਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣਾ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ: -

- (i) ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਸੇਵਾ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ (ਚਾਹੇ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ) ਅਤੇ
- (ii) ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ.

20. ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਢੰਗ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਵਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ 1952' ਵਰਗਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਕੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿੱਤੀ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦੀ ਉਦਾਰ ਦਰ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਫੰਡ ਤੋਂ ਡਰਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਸੁੱਕਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ

ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਏਗਾ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸਮਝਣਾ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਗਲਤ ਨਾਮ ਹੈ।

21. ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਗਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ • ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਐਕਟ 1972 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਕਿਸੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਲਾਭ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਇਸ ਲਈ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਆਨੰਦ ਦਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦੀ ਅਸਲ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹਾਈਵੇਅ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਅਣਜਾਣ ਹਾਲਾਤ।

22. ਵਿਧਵਾ ਜਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਯੋਗ ਫੈਮਿਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਤੱਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਂਗ ਸੇਵਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਅਪਾਹਜਤਾ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਭਾਵੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਸਰੋਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਥੇ ਅਸਲ ਪਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

LUR. Punjab and Haryana (1983)1

ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੈਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :-

“ਫਿਰ, ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੈ? ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਕੇਸ ਲਓ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮਾਲਕ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤੇ £ 20 ਦੀ ਉਜਰਤ ਹੋਵੇਗੀ (ਖਾਤੇ PAYE, ਬੀਮਾ ਸਟੈਪ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਹੋਰ ਆਧੁਨਿਕ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਹ £ 20 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦੇਣਗੇ। 4 ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਆਦਮੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ £4 ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ £4 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਉਜਰਤ £21 ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, £4 ਵਿੱਚੋਂ, £1 ਉਸਦੀ "ਉਜਰਤ" ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ £3 ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਉਜਰਤ £23 ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿ, £4 ਵਿੱਚੋਂ, £3 ਉਸਦੀ "ਉਜਰਤ" ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ £1 ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਗ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਦਮੀ ਲਈ ਉਸਦੀ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਉਜਰਤ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਰਕਮ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਕੀਮਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਅਪਾਹਜਤਾ 'ਤੇ। ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਉਸਦੀ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤਾ £ 24 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਪ੍ਰਤੀ ਹਫ਼ਤਾ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੰਮ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਯੋਗਦਾਨੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸੀ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਵਰਗੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ, ਉਦਯੋਗ, ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ, ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਫਲ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਗਰਮ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੈਨਸ਼ਨ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਚਸ਼ਮੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ। ਇੱਥੇ ਜੋ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਉਹ ਹੈ * ਇਕੱਲੇ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਲਤਵੀ ਕਮਾਈਆਂ ਵਿਚਕਾਰ * ਤਿੱਖਾ ਅੰਤਰ (ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਅਣਜਾਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ) ਹੈ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਾਂ। ਵੇਖੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਫੈਮਿਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

24. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਟੱਲ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਪਾਲਿਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਜੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਨੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤਸੱਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਜਾਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ। ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਹਨਤ, ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ, ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਗਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਰਜਾਨਾ. ਬ੍ਰੈਡਬਰਨ ਬਨਾਮ ਦਿ ਗ੍ਰੇਟ ਵੈਸਟਰਨ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ, (11) ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਮਵੈਲ, ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(11) (1874) ਐਲਆਰ 10 ਐਕਸਚ 1.

LUR. Punjab and Haryana (1983)1

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:-

“ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ 217 ਐਲ. ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਉਸ ਦਫਤਰ ਤੋਂ 31 ਐਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ 217 L ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੈ। ਡੇਬੀ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਡ ਲੰਡਨ ਲਾਈਫ ਅਸੂਰ ਵਿੱਚ। ਕੰਪਨੀ (12) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਆਪਣਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੀਮਿਤ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ; ਇਹ ਇੱਕ *quid pro quo* ਹੈ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਉਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਰਜਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ”

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਪੇਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:-

“ਇਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਰੋਹ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। , ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਰਫ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ-”

25. ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ 1 ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਬਰਾਬਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੈਮਾਨਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਕੀ ਹਨ ਜੋ 'ਇਕੱਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(12) 15 ਸੀਬੀ 365

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਕੰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਦੇਖਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਬੰਧਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ, ਰੋਟੀ-ਜੇਤੂ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਤਬਾਹੀ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਭਰੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਾ-ਮੁੜਨਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੋਲਟਿਅਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਵਰਗੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ 'ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਬੱਚਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ, ਉਸਦੀ ਕਿਫਾਇਤੀ ਜਾਂ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਿਯਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹਣਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਤਜੱਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੰਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਵਰਗੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਟੈਰਟਫੈਸਰ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

26. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। ਪੇਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਦਾ ਮਾਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸੇ ਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅੰਤਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਸੀਦਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਭਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। . ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਰੋਜ਼, ਯੋਗਦਾਨੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਲਈ, ਅਨੁਪਾਤ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਕੇਬਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸੱਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੈ

ਕਟੋਕੀ ਯੂ, ..

ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤੰਗ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਰਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਕਲਪ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਇਸ ਵਿੱਚ **th.rat** ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਾਜ਼ਗੀ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਤੰਗ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਹੁਣ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਫ ਵਿੱਚ . v. ਸਪੀਡ, (13) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਟੋਰਟਫੇਸਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ. ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਐਸਪੋਨ, (14) ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਵੇਧ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿੰਡੋਅਰ, ਜੇ., ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਭਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ: -

" .....ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ, ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ

(a) ਉਹ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਾਂ

(b) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

ਪਹਿਲੇ ਵਰਣਨ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਲਾਭ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ, ਸਬਰੋਗੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ, ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(13) 105 ਕਾਮਨ ਵੈਲਥ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 549

(14) 105 ਕਾਮਨ ਵੈਲਥ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 569

ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ. ਦੂਸਰਾ ਵਰਣਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕੁਝ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਸੱਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

*ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸ ਲਈ
ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ
ਨਾਲ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ”*

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਹਮ ਬਨਾਮ ਬੋਕਰ, (15) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਰਨਭਾਈ ਮੁੰਜਾਭਾਈ ਵੋਆਹੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, (16) ਨੇ ਪੈਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਤ-ਕਮ-ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸ਼ਕੂਰਮੀਆ ਇਮਾਮੀਆ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਨਾਬਾਲਗ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (17) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (18) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਚ.ਐਲ ਆਨੰਦ ਜੇ. ਨੇ ਭਾਗਵੰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (19) ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਰੀ ਬਨਾਮ ਕਲੀਵਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਘਾਤਕ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪੈਨਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੈਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਲਾ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (20) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੀਟਾ ਅਰੋੜਾ ਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਾਲਿਗ ਰਾਮ ਭੂਮੀ ਵਿਚ

- (15) 106 ਕਾਮਨ ਵੈਲਥ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 340
- (16) 1973 ACJ 226.
- (17) 1978 ACJ 130
- (18) 1974 ਏਸੀਜੇ 150
- (19) 1975 ACJ 56.
- (20) 1978 ਏਸੀਜੇ 143

ਹੋਰ, (21) ਡੀ.ਬੀ. ਲਾਈ ਜੇ., ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਮਾ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

28. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ); ਪਾਰਵਤਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਈਅਦ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (22); ਅਤੇ ਉਤੀਸਾ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਿਬਾਨੰਦ ਪਟਨਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ, (23) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ

ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਵਾਂਗਾ।

29. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਲਏ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਡਾ. ਰਾਮ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਰਾਏ, (24) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿਚਕਚਾਹਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਮਯੰਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (25) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਡੀ ਕੇ ਮਹਾਜਨ ਜੇ., ਜੋਗਿੰਦਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (26) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਯੂਨੀਕ ਮੋਟਰ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, (27) ਵੀ ਉਸੇ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਹਰਾਓ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਡਾ: ਰਾਮ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ; ਜੋਗਿੰਦਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਯੂਨੀਕ ਮੋਟਰ ਐਂਡ

(21) 1975 ACJ 420

(22) 1977 ਏਸੀਜੇ 72

(23) 1979 ACJ 45.

(24) ਏਆਈਆਰ 1961 ਪੀ.ਬੀ. 400

(25) 1972 ਏਸੀਜੇ 334

(26) 1967 ਏਸੀਜੇ 150

(27) 1968 ACJ 318

ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

30. ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ, ਆਊਟ-ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰੈਜੂਟੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

31. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Bhagat Singh Sohan Singh v. Smt. Om Sharma and others
(S. S. Sandhwalia, C.J.):

ਐਸ. ਸੀ. ਸਿੱਤਲ, ਜੇ. —ਸੋ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

7930 HC—ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.